

VADÁSZ- ÉS VERSENYLAP.

Szerda, július 20.

20. SZ.

Harmadik évfolyam 1859.

Solymászat és gazellavadászat Egyiptomban.

(Spony úrtól; Halim pasha főlovásztól.)

(Vége.)

Magas röptü vadászat. — Vadludak és kacsák.

E vadászatok lóháton történnek; a vadászok e célra kimennek a sivatag szélére, hol a Nil áradása a gödrökben kisebb nagyobb mocsárokat hagyott hátra, mellyek télen számtalan vízi madárral vannak telve, minők a pelikán, daru, fekete ibis, vízi varju, a szürke és barna kócsag, és roppant sok vadlud és kacsá. E kis rögtönzött tavak szélén számtalan vízi tyukot s más apróbb madarakat is lehet találni.

A vadászok lóra ülnek a sólyommal kezükön s e vaddús helyek felé lovagolnak, különösen oda, hol sok vadkacsá tartózkodik. A sólyom, mihelyt elbocsáttatik nem ragadja meg martalékát mindjárt a vízben, hanem nyilgyorsasággal elröpül felette; a megrémült vad azonnal csapatosan felröpül szabálytalan hajlásokban; a sólyom ekkor felhasználja áldozatainak határozatlanságát, üldözőbe veszi őket s megragadja melyet legelőször talál. Rendesen úgy történik, hogy még igen messze röpül, mielőtt megragadhatná martalékát, mely után vágyik, s ilyenkor gyors nyargalás szükséges, mert a vadásznak vele egy időben kell meg-

érkezni a helyre, melyet kitűzött, hogy ott fogja megenni zsákmányát, melyet azonnal el kell tőle venni: a sólyom nem vadászik többé, ha jól lakott. Azután a vadászatot újra lehet kezdeni, mihelyt a vadász akarja, vagy is inkább mihelyt teheti, mert az elriasztott csoportok végre igen messzire elröpülnek. Mikor a vadász jónak látja e vadászatot befejezni, okvetlenül át kell engednie egy vadat a sólyomnak, hogy azt a legközelebbi alkalomra feltűzelje.

A vadlud-vadászat még sokkal kellemesebb, a vadász már messziről hallja és látja őket közeledni a szokott ékalaku csoportban; gyakran megtörténik, hogy igen magasán röpülnek, de a vadász már jó előre elbocsátja sólymát. A madár köralakban röpülve emelkedik fel, hogy a magasból támadhassa meg martalékát.

A halálos ijedtségtől elkapatott madarak, észrevevén az üldöző állapotot, nem tudják merre röpüljenek, s miután rendes sorukat szétlépték, kétségbeesetten, kiáltozó rendetlen csapatban röpülnek tova. A sólyom, mely e rémülést és rendetlenséget okozta s ezalatt ügyesen felemelkedett, villámgyorsan megtámadja az irányvesztett tömeget, s megragadja martalékát, melyet legközelebb ér, majd nyakánál, majd egyik szárnyánál. Ezután keringve szállnak le a földre, mialatt a sólyom mindig felül maradt; mielőtt a földre érnének, a sólyom rendszeren elbocsátja áldozatát, hogy az erős ütődést kikerülje, de azonnal ismét megragadja e madarat, mely a földet érintvén menekülni iparkodik. A vadász ugyanezen perczen törekszik oda érni, hogy a vadlud szétléptetését megakadályozza, ha újra vadászni akar a sólyommal, mint felebb a kacsavadászatnál mondatott. Ha nem akarja a vadászatot folytatni, de a vadludat is megakarja menteni, akkor egy eleven galambot ad a sólyomnak, melyet e célra mindig visz magával s melyet a sólyomnak a vadludon kell megennie,

E vadászat szerintem nagyon felér a kócsagvadászattal. Mert eltekintve az izletes vadtól, melyet e vadászat a konyhára szolgáltat, a sólyom sincs a megöletés veszélyének kitéve, mint a kócsagvadászatnál gyakran történik.

A gazella-vadászat.

A gazellavadászat sok embert, lovat és sólymot igényel, s következőleg nagy költséggel járván nem üzethetik mindenki által; Egyp-

tomban nem is üzi más, mint Halim basa, a legfáradhatlanabb vadász, kit valaha ismertem. Rendesen minden évben tizenkét-tizenöt lovat, s vagy harmincz agarat teszünk tönkre ezen örült futások által. A gazellavadászatoknál használt agarakat nagy költséggel hozatják Tunisból, Tripolisból s a bengasi kerületből. Ezen agarak távolról sem bírnak oly szép alakokkal mint az európaiak; de mily különbség van futásuk közt!

Európai agár negyedrészt sem bírná ki azon utnak, melyet e kutyák tesznek. Ezenfelül az európai agarakat megölné az itteni éghajlat, míg ezek már csaknem meghonosultak; s mégis e kutyák, melyek szívósságukat illetőleg magasan állnak az európaiak felett, mindig mellbajnak áldozataivá lesznek, mi a hosszú futások következménye.

Még caramaniai és syriai kutyákat is használunk. Ez igen szép agárfaj, az uszkárokéhoz hasonló bozontos fülekkel és farkkal; azonban ez előbb leirt agarakat távolról sem közelítik meg.

A lovászok a vadászat előtti napon értesítettnek a vadászok számáról s másnap hajnal előtt kellő számú lovakkal készen állnak a vadásztanya előtt. Mihelyt e kíséret együtt van, ő hercegsége jelt ad az indulásra. Nem lehet regényesebb és sajtászerűbb látványt képzelni, mint e néma lovagesapatot, melly a sivatag felé közeledik, élén ő hercegségével, kit házának tisztjei vesznek körül. Itt egy solymár lóháton, öklén sólyommal s egy kutyától követve; amott egy gyalog solymár, melly szintén öklén viszi a sólymot, míg egy második vállán s néha egy harmadik fején viszi a ragadozó madarat. A falkáik által kísért kopászok s egy vízfordó dromedár egészítik ki a csapatot. A vadászokat hajtók előzik meg, kiknek kötelességük pontos tudomást szerezni a gazellákról, melyek éjen át a sivatag szélén mutatkoztak; ezen emberek a vadászat e nemében rendkívüli tapasztalattal bírnak; felismerik a nyomokat ott, hol semmit sem látna bárki is, ki nincs e mesterséghez szokva. Csak igen ritkán esalatkoznak s azt is megtudják mondani, hogy mikoriak a nyomok. Midőn alkalmas nyomokat találnak, a csapat követi azokat a sivatagba, mialatt néhány különvált lovag a sivatag széleit kerülgeti, hogy ügyes fogások által az elkésett gazellákat a főcsapathoz terelje.

Mihelyt egy vagy több gazellát megpillantanak, a vadászok azonnal a mennyire lehet iparkodnak azokat megközelíteni, felhasználván azon előnyöket, melyekkel a tér netalán kínálkozik. A gazellák rendkívül éles látással bírnak s mindig figyelmeznak, ennél fogva nem is engedik

magukat öt-hat száz ölnyinél kevesebbre megközelíteni. Daczára e távolságnak néhány jó sólyommal s jó agarakkal lehet szert tenni egy gazellára. A sólymár, mihelyt elérkezettnek tartja az alkalmas pillanatot, azonnal leveszi a sisakot a sólymokról, mellyek csakhamar észre veszik a gyors vadakat, noha látásukat egy pillanatra megzavarja a hirtelen átmenet a setétségből a világosságra. A pórázra fűzött agarak látták a mozgalmat s természetfeletti erővel iparkodnak magukkal rántani őreiket; ekkor elbocsátják a sólymokat, mellyek bizonyos magasságra felemelkednek, s egyuttal az agarakat is; noha ezen utóbbiak még nem látják a gazellát, mégis bámúlatos ösztönnel irányozzák magukat a sólymok röpte után; e pillanatban mindenki sarkantyúba kapja lovát s a vadászok versenyeznek egymással, hogy mellyik ér előbb a csata színhelyére. Ezen örült vágtatás alatt az egész jelenet feltárul a néző szemei előtt. Valahányszor egy sólyom megtámadja a gazellát, minden oldalról tetszés és helyeslő kiáltás hallatszik. Gyakran megtörténik, hogy egy jó sólyom elragadtatni engedi magát a gazella által, mellynek nyakába kapaszkodik. Midőn a sólyom ekkép a gazella futását megakadályozta, az agarak, mellyek e közben időt nyertek, megkétszerezik gyorsaságukat az üldözött vad láttára, mellyet elvégre utólérnek. Mihelyt egyszer a cél el van érve, a gazella, sólyom és agár már csak egy idomtalan tömeget képez.

Az első vadász ki odaérkezik, lefejtja a gazella fejét, elhajtja a kutyákat ostorával s vágást csinál az elesett állat szügyébe és czombjába, hogy a sólyom dolgát megkönnyítse.

E zavarban sokszor megtörténik, hogy a sólyom megragadja valamelyik kutya orrát vagy fülét, miből olly jelenet támad, melly a legkomolyabb vadászt is megnevelteti.

E vadászattal sok balesemény járhat; egy nyúl keveredik a farka közé s a sólymok odahagyva a gazellákat, a szerencsétlen nyúlra rohannak s rendesen maguk után vonják az agarakat is; ezalatt a gazellák eltűnnek s a vadászok kénytelenek visszavonulni. Be van bizonyítva, hogy ha egy nagy és kis gazella van együtt, a sólymok mindig a gyengébbet rohanják meg, innét lehet magyarázni, hogy miért hagyják el a gazellát a nyúl kedvéért.

Ha véletlenül nyúlvadászatot akarnak rendezni mulatságból, rossz sólymot bocsátanak utána, s kellemes látvány, midőn a nyúl elfut a sólyommal.

Legközelebb vadászatot tartottunk, melly megérdemli a fáradságot, hogy róla beszéljünk, tekintve a tökéletes öszhangzást (mi igen ritka dolog), melly sólymaink és agaraink közt uralkodott.

Másfél óráig tévelyegtünk már a sivatagban, a nélkül, hogy valamit találtunk volna, midőn, egy kis dombot megkerülve, két nagy gazellát — bakot és nöstényt — vettünk észre, mellyek az ott nagy bőségben termő illatos füvet legelészték; azonnal elbocsátottuk sólymainkat és agarainkat s lovaink egész gyorsaságával utánuk vágattunk. A gazellák észrevévén bennünket, elég nagy távolságra együtt futottak, de aztán szétváltak hegyes szögletet képezve. Sajátságos véletlen következtében a sólymok és agarak is két csapatra oszlottak és mindkét irányban követték a gazellákat. A nöstényt először ejték el s ő fensége, ki nem bírta a kettős vadászatot jól megkülönböztetni, a nöstény után vágatott. Egy házi tisztje és én, mi kezdettől fogva a bak nyomát követtük, messze elhagyva azon csapatot, melly a nöstény után szágúldott. Ő fensége kíváncsi volt, hogy mi történt velünk és utánunk jött. Lehetlen leírni meglepetését és örömét, midőn térdelni látott az áldozat mellett, a sólymok lakomájának elkészítésével elfoglalva. Visszatérés közben láttuk a nyomokról, hogy a sólymok hétszer elnyomták a szökevényt, mielőtt még az agarak odaérhettek. A bak mintegy harmadfél éves korában lehetett, mikor teljes erejüket szokták elérni.

Néha egy-egy lovag beleesik lovával együtt valamely kigyógödörbe, mellyekkel a sivatag el van árasztva.

Néha az is megtörténik, hogy egy-egy elkésett hyenával találkozunk, melly menhelyébe iparkodik vissza, miután egész éjjel a faluk körül ólátkodott. Ilyenkor a vadállatot azonnal üldözőbe veszik s csaknem mindig megölik, ha nincs nagyon előre. Láttam, midőn ő fensége kettőt ölt meg egy percz alatt. Az első, melly óriási volt, legalább ölnyi magasat ugrott s egy pisztolylovás vetett véget életének; a másik, melly nem volt olly erős hajtó, dárdát kapott fülébe. Magától értetik, hogy lovainknak, mellyeket e vadászatoknál használunk nem szabad ijedőseknek lenniök.

(Franez iából.)

Huszár Imre.

A török-szent-miklósi lóversenyek sorozata.

October 2-kán.

I. Egyleti díj 500 for. o. é. 2 angol mfd. Tét 20 ft., fele bánat. Futhat minden félvér ló, mely a Szolnok megyei lovas- és gazdasági egylet valamely tagjának tulajdona. Teher 3é. 110 f., 4é. 125 f., 5é. 130 f., 6é. s idősebb 135 f., mén 3 fonttal többet. Urlovarok színekben. A tétösszeg az első és második ló közt elosztatik. — Aláírás és nevezés szeptember 15-ig.

II. Asszonyságok díja, tiszteletdíj ugrató versenyre, 1 ang. mfd. 3 gáttal Tét 10 for. f. v. f. Futhat minden ló, mely az egylet tagjának tulajdona. Teher mint az egylet díjában. Urlovarok színekben. — Aláírás és nevezés szeptember 15-ig.

III. Mezei gazdák versenye 1 ang. mfd.; díj: az elsőnek 100 for. a másodiknak 15 for., a harmadiknak 10 for. A futás nyereg nélkül történik és csak olly ló futhat, melyet a választmány odavalónak talál. — Aláírás és nevezés a futás előtt $\frac{1}{2}$ órával.

IV. Ponyverseny 50 for. $\frac{1}{2}$ ang. mfd. ismételve. Tét 5 for. f. v. f. Futhat minden a választmány által ponynak elismert $14\frac{1}{2}$ markon alóli ló, mely az egylet valamely tagjának tulajdona. Urlovarok teher kiegyenlítés nélkül. — Aláírás és nevezés a futás napján reggeli 10 óráig.

V. Ügető verseny 50 for. 1 ang. mfd. Tét 10 for. f. v. f. Két ló négy kerekű kocsiban, két kocsis egymás ellen, minden kocsin egy bíró. Urkocsisok. — Aláírás és nevezés a futás napján reggeli 10 óráig.

Az aláírások és nevezések gróf Szápáry Ivánhoz intézendők Fegyvernekre.

Kelt Fegyverneken július 10. 1859.

Az egylet elnöke

gr. Szápáry Gyula.

Szibériai vadászatok.

(Vége.)

IV.

October 28.

Ma künn borzasztó szélvész dühöng s miután tapodtat sem mehetünk ki, más-kor úgy is nagyon elfoglalt időmet írásra használom fel. October 3-án a tél egész szigorával beállván, útnak indultunk. Feltűnt, hogy búcsuzáskor valamennyi nő csak arra kérte férjét, hozna minél több falóklábat.

E vágy okát tudakolván, elmondá Julai, hogy a nők itt is csak olly hiúk mint mindenütt a világon, nagy ünnepeken felesiesomázzák magukat s legkedvesebb ékszerük a falók lábairól levont s ezüst színbe játszó bőr, melyet szalag gyanánt hajukba fűznek.

A torkos falók (Vielfrass) épen nem közönséges állat; termetre és alkatra

nézve a farkas és a borz között áll. Nevét telhetlen falánságáról nyerte. A fákon ügyes könnyűséggel ugrál s mindenre vadász, még a legnagyobb állatokra is. Valamely ághoz lapultán bevárja az arra menő iramszarvast, hátára ugrik, bele ragad s tarkóját marja, míg ez a fájdalom és vérveszteség miatt összerogy. Ekkor torkának esik, megöli s jól lakván a hullát elássa és szükség esetén újra felkeresi. Fekete bundája rendkívül finom és ragyogó, mind a négy lába azonban fejr. Bőre Oroszországban nagyon keresett és becses.

Vadásztársak összesen tizen valánk s mindegyikünk ellátva a czombhoz esatolandó falábakkal, mellyeken a magas hóban jární lehessen. Eleinte félve, de megszokás után biztosan használtam azokat. Sok egyéb eszközt is vittünk magunkkal, a többi közt mindennemű kelepeztét és baltát, melly nélkül az orosz pór nem megy útra. Három nap kellett utaznunk a kitűzött állomásra.

Az évenként bizonyos környékre járó vadászok itt egy házat ácsolnak összemellynekközepéből kémény emelkedik — s azt tartják, hogy lakásuk királyi. Én azonban ezt épen nem sybaritai életnek találom. A ház mellett van még egy raktáruk is az elejtett vad számára, mellyet különben elhordana a medve, a falók s egyéb ragadozó állat. Kutyákat nem hoztunk, mert nem lehetne hasznukat venni a hóban, hol minden lépten bestüpednének.

A vadászat fő fő czélja a selyemevet, melly a mi mókusunkhoz hasonlít, csak hogy szőre nem vörnyeges, hanem hamuszín s igen finom. A bennlakók kis szürkének nevezik. Nösténye rendkívül szapora, évenként kétszer vet kölyket, april elején és augustus végén s az első ellésűek gyakran még ugyan azon évben szaporodnak, annyira, hogy 30 - 40 illy állatkából álló családot találni nem ritkaság. Keleti Szibéria erdő renetegei tele vannak velük. Fabogyókkal táplálkoznak, ezeket almukra összehordják s csak ha kemény hosszú télen át e készletük elfogyott, nyúlnek a fenyőbogyókhoz, melly azonban reájuk nézve végzeteljes, mert a bogyók mézgás tartalma szájuk szőréhez ragad s gyakran meggyülve úgy összecsomósodik, hogy a szegény kis állat nem nyithatván ki száját éhen vesz.

A vadászat színhelye évenként változik; a csinesulák néha a hegyszakadékokban tartózkodnak s ekkor könnyű szerrel kelepezékbe fogják őket; néha azonban — s ennek nem tudták okát adni — a magaslatokat lakják, ilyenkor nem jönnek a családokra és löni kell őket. Száraz időben élénk az evet, ágról ágra repülni látszik s hihetlen távolságra szökik; de nedves időjárásakor meggubbaszkodik s elrejtí magát. Kutyákkal csak nyaranta, a hó leesése előtt lehet reá vadászni; az ugatástól nem fél, sőt mintha csak tetszenék neki e zene, kiül egy ágra s módosan forgatva fejét néz és hallgatózik. De a vadászt megpillantván megriad, pillanat alatt a fatetőn van s mindig úgy intézi dolgát, hogy a lombozat túlsó felén legyen; ha megkerülőd a fát, ő is fordúl s láthatlanná válik. A vadászok tehát rendszeren kettenként mennek ellene; ez egyik megdöngeti a fa sudarát, hogy az evet kiugorjék rejtélyéről s mozogjon, a másik pedig lehetőleg rejtőzötten lesben áll s puskáját a villa nyergébe támasztva, lövésre vár. Ha a felriasztott evet gyorsan mozog ide s tova, a vadász lassú füttyet hallat, mire az evet perezre megáll, szétnéz s e megállapodása halálos, mert a reá kilőtt ön elejti. Van olly vadász, ki egy napon ötvenet is lött

már s minden nagytás nélkül mondhatom, hogy e számot én is megközelítém; de a vadászat e neme is olyan mint a többi, a napok nem egyenlően szerencsések.

Az evetek néha úgy eltűnnek, hogy senki sem tudja hova lettek egyszerre, mert ágról ágra ugorván, költözésüknek a földön nem marad nyoma. A sziriánok nem s csak a tungúzok képesek őket fellelni. Annyi tudva van, hogy keletről nyugot felé vándorolnak; helyenként néha hirtelen nagy számmal jelennek meg s mint mondják néha egész Finnlandig utaznak. De ez csak télen lehető, mert ha a nagy folyók ninesenek befagyva, ezeken nem hatolhatnak át s ilyenkor e nagy folyamok keleti partjain levő erdőségekben bőven találtnak. A sziriánok egyébiránt azt tartják, hogy az evetek összegyülekezvén száraz ágakat és fahéjakat vetnek a vízbe s farkukat vitorla gyanánt használva, megkísérlik az átevezést; de ha szél kerekedik, az egész flotilla hajótörést szenved. Ez mese is lehet, annyi bizonyos, hogy a halászok gyakran fognak ki nagyobb számmal vízbe fült eveteket, mi a főnebbi következtetésre adhatott alkalmat.

Az evetnek halálos ellensége és felfalója a görény és a nyest. Ez utóbbi itt is ritka. Ama több százezerre menő bundabőr között, melyet Kirensk kerület évenként ad, nyest csak hat-hétszáz akad, annyira, hogy minden ezer evetre három nyest esik. Ezeket alkalomszorileg puskával is lövik, de leginkább sajátszerű kelepezébe fogják. Nagyobb hegyi patakon hosszú fasudarat fektetnek át, melly az evetre vadászó nyestnek hid gyanánt szolgál; ennek közepén rácsozott korlát állja a nyest útját, kis nyilással alatta, mellyen az átbújni akaró nyest nyaka hurokba kerül s midőn ebből kibontakozni erőlködik, megmozdítja a rácsot, melly a hozzá erősített kő súlyával a vízbe fordul s a nyestet is magával rántja, míg a hurok sodrony másik vége a fasudarhoz levén kötve, a lemerült állat vízbe fül. A nyest egyébiránt és a hölgymenét sokszor az eveteknek kitett csapdába is beszorul s a sikerre számolni lehet, ha csalétkül császármadarat használnak, mit e ragadozók mohón szeretnek.

Nagyobb állatokat, minő a farkas, iramszarvas, medve, sőt még a róka is, bajos volna kis öblű szirián fegyverrel löni s azért ezeket nem is puskával ejtik, hanem részint csapdába, részint s leginkább vermekbe fogják, mi nagyon kényelmes dolog, csupán az előkészület kerül nagyobb munkába. Ágából t. i. az erdőben két hosszú — néha egy-egy verstnyi sövényfalat vonnak, mellyek egymástól jó távol kezdődve, mindinkább közelednek s végre összeérvén nagy szögletet képeznek, mellynek hegyében mély verem van ásva. A sövényfalban helyenként nyilást hagynak, túl rajta szintén veremmel, melyet ágakkal, mohhal s télen hóval takarnak el. A két fal közötti térre került állat, ha csak egyenesen vissza nem fordul, a nyilások valamelyikén kénytelen átmenni, a verembe esik s az ennek fenekén levő hegyes karokon és köveken zúzza össze magát.

Kirándulásunk elég jó eredményű volt; Julai nem kevesebb mint tizenkétszáz evetbőrt szedett össze; esett pár kék róka, hód és vidra több. Részemről meg vagyok elégedve; lőttem hat rókát, két ezobolymenyétet, és annyi fejr nyulat, a mennyiből egy takaró kitelik. A hóesés egyre sűrűbbé, az evet pedig gyérebbé kezd válni s így négy-öt nap múlva visszatértünk a kunyhókhoz, hol leveletem egy vadbőrkereskedő viendi Pétervár felé s ezt rövid időn magam is követendő vagyok.

V.

Nijni Novogorod, február 10.

Szegény ember szándékát boldog Isten birja. Londonból ama tervvel utaztam Pétervárra, hogy Oroszországban néhány hetet töltsék s egész az égsarki vidékig hatoltam fel. Utóbbi levelem irásakor azt hívéim, hogy pár hét múlva Angliában leendek s ime még most is itt vagyok.

November elejével az evetkék mindinkább ritkultak s ezért mi a lakházak közelébe valánk visszatérendők. Az indulás napja ki volt már tűzve, mindenki raskogatta vadbőreit negyvenenként egy-egy csomagba, mert így szokták eladni s negyven evetbőr ára itt két ezüst rübel és tíz kopeck. Képzeltető, hogy én részemről épen nem akartam vadász-zsákmányomtól megválni, sőt a legszebb czobolybőröket vettem meg, hogy ezekből Miss Arabella számára egy czárnéhoz méltó vitchourát készítessek.

Az indulás előtti napon egy medvét mentem nyomozni, mely raktárunk körül kódorogván, talpai nyomát a havon hagyta. A sziriánok intettek ne távoznám messzire, mert múlt éjjel pompás északi fényt láttak s ebből azt következtették, hogy az idő viharosra fordul. Délszaki embernek nem lehet fogalma arról, mi egy vihar e hyperborealis vidéken; midőn a felzudult szélvész hófellegeket kap fel s vág és szór mondhatlan dühvel, a sivatagon meglepett utasnak a földre veretés és eltemetés ellen nincs más menedéke, mint felfordítani szánját s ez alá bújni, míg a fergeteg elvonult. Megtörténik néha, hogy ennek hatalmával az összetartó lovak sem bírnak küzdeni; a szél egyszerre tolja őket s ha ezen irány a tenger vagy valamelyik tő partja felé tart, felkényszeríti a jégre s midőn ez is elfogy, a tenger vize nyeli el a visszafordulni képtelen állatokat.

Erdőkben a szélnek nincs olyan nagy ereje; a vihar azonban itt sem kevésbé veszélyes. E lakatlan rengetegekből a fa egészen magára van hagyva, nem ismeri az irtó szekerczét s csak korhatag vénségében dől ki. Ha féregrágtá vagy rothadásnak indult gyökerei nem elég erősen kötik már a földhöz, egy szélroham ledönti a vén sudart s illy végig nyúlt hullákkal minden lépten találkozik az ember. Vihar keletkeztevel a vadász ki van a veszélynek téve, hogy e döletleg fák eltemetik vagy a letört s messze sodrott ágak összeszebzik.

Tanácsadóim szavára nem sokat hajtottam. Szenvedélyem a medve nyomán kelletlenül messzebb vitt — s a szél teljes erővel kezdett az ágak közt zúgni. Visszafordultam, de a szél nem sokára olyan sűrű hófelhőket kapott fel, hogy az ég egészen elsötétült. Én csak mentem, a mint mehettem, nehogy megvegyen a hideg, de már nem tudtam milly irányban, mert útnak nyoma sem volt. Kiáltoztam, löttem is néhányszor, de a zivatar dühöngő beszédében még a puskadurranás is gyöngye hang gyanánt enyészett el.

Egyszerre a földet lábaim alól fogyni éreztem s ösztönszerűleg terjesztém ki karjaimat. E mozdulat enyhíté esésem súlyát, mert több ágat rántottam magammal, mellyekkel a verem — hova buktam — fedve volt. Mintegy két ölnyire hullottam alá, a verem alján levő hegyes karók közé. Faláibaímnak köszönhetem, hogy szörnyet nem haltam, ezek tartottak fel, de testem súlya alatt eltörtek s én jobb olda-

Németországi lóversenyek.

Berlin, június 19.

Megnyitó verseny nyeretlen lovak számára. Nem egész ang. mfd. — 1. Kir. ménes Maja 3é. k. Ibicustól 100 f. — 2. Olive-Branche 3é. 100 f. — Maja elejétől vezetve nyert. Futott még: 4é. Opera, 3é. Incognito-esikő és Quarrel.

Unio verseny. Continensi 3é. lovak számára. 1000 tallér államdíj. $\frac{3}{8}$ n. mfd. — 1. Gr. Gaschin Collingwood II. Sheet Anchortól. — 2. Gr. Henckel King of Stars Kingstontól. — 3. Pontus Euxinus. Futott még: Wenerine, Shark, Abassia, Mirabeau, Antinous, Starlight. — Collingwood $\frac{1}{2}$ hosszal nyert.

Egyleti díj 2é. lovak számára. $\frac{1}{2}$ ang. mfd. — 1. Gr. Hahn Atalanta p. k. Blackdroptól. — 2. Gr. Henckel Emilius. E két ló olly derékfutásban érkezett be, hogy csak a bíró döntő szava határozhatott, Atalantának adván az első helyet. Futott még: Yelva, Comesta, Muraviev, Tiptop és Wiesenau.

Handicap az ezüst lóért, $\frac{1}{2}$ n. mfd. — 1. Waldow úr Kars Bloomsbury-tól 5é. p. m. 126 f. — 2. Thistledown 4é. k. 100 f. — 3. Merlin 6é. m. 116 f. — Futott még: Mississippi, Crown Prince, Troy, Frolic, Comet, Don. Visszahúzatott 23 ló s ezek közt Harlequin, Peto, Zulu, Pan, Gunderitha, Renown sat. — E versenyt Németországnak jelenleg alkalmasint legjobb lova Kars nyerte meg s mindamellett hogy legnagyobb terhet vitt, könnyen két lóhosszal ért be elsőnek.

Ivadékverseny. 4é. lovak. $\frac{1}{2}$ német mfd. — 9 ló visszavonatván, csak kettő futott; Ibicus, a kir. ménesből, Johanna d'Arc-ot játszva verte meg.

A király ezüst pajzsá. $\frac{1}{2}$ n. mfd. — 1. Gr. Bernstorff Temple Bar Middlesextől 3é. p. m. 100 f. — 2. Gr. Hahn Percy 100 f. — 3. The Bird in the Hand 5é. 128 f. — Nines helyezve; Sobiesky és Martell. — A két első közt igen erős küzdelem; Temple Bar egy nyakkal első.

Gátverseny Godolphin és Vertige közt, az elsőbbnek győzelmével.

Handicap $\frac{3}{4}$ ang. mfd. — 1. Gr. Alwensleben Dudelsack 5é. p. m. Paragonetól, 108 f. — 2. Fiasco 103 f. — Futott még: Sobiesby és Ibicus. — Dudelsack 2 lóhosszal első.

Hertefeld-verseny. 3é. lovak. $\frac{1}{4}$ n. mfd. — 1. Gr. Hahn King Pippin Blackdroptól. — 2. Riff Pirat Paragonetól. — 3. Xyno, 4. és 5. Mazeppa és Chalili, nyolcz ló visszavonatott. — King Pippin könnyen 2 lóhosszal nyert Riff Pirat ellen, melly tavál az elébbit megverte.

Urlovarok versenye; Salem könnyen győzött Goldophin és Chloroform ellen. Mind a három idős ló s nagy teherrel (155 f.) ment.

Államdíj 600 tallér. $\frac{5}{8}$ n. mfd. — 1. Lühe úr The Bird in the Hand Birdcatchertől, 5é. m. 133 f. — 2. Temple Bar 3é. 100 f. — 3. Kate Tulloch 5é. k., továbbá Mississippi és Crown Prince. Az első hat lóhosszal győzött, míg a „Király ezüst pajzsáért“ ellene Temple Bar lett első, holott The Bird most nagyobb terhet vitt, azonban a távolság lehetett neki való, míg ezt a 3 éves esikő megsokallá.

Eladó verseny; nyerte Joan of Ark, melly 150 Frigyes-arannyal levén nevezve, 160-ért adatott el.

Vadászverseny. Futhat minden ló. Urlovarok. 4 ang. mfd. — 1. Langen-Neuhof úr, Jane Eyre, id. p. k. 157 f. — 2. Malfati 6é. 155 f. — 3. No Stop id. 147 f. — Malfati és No Stop felbukott.

Pályastor $\frac{1}{8}$ n. mfd. — 1. Gr. Henckel, Chalili 3é. p. m. 103. — 2. Gr. Henckel L. Kate Tulloch 119 f. — 3. Kir. ménes, Fenella 3é. p. k. 100 f. — Futott még: King Pippin és Lancaster. — Chalili egy fejjel győzött.

Sándor nagyhercegi díj, három éves continensi lovak számára, $\frac{1}{4}$ n. mfd. Teher 112 f. — 1. Gr. Hahn, Shark, Blackdroptól. — 2. Kir. ménes, Maja, Ibicustól. — 3. King of Stars. — 4. Collingwood. — Futott még: Wenerine, Miss Liebka, Eclipse, Venus, Mirabeau, Antinous, Pontus Euxinus. Visszavonatott 11 ló. — Az első négy ló esomóban érkezett a nyerpont felé és Shark fél lóhosszal nyert.

Handicap $\frac{3}{8}$ n. mfd. — 1. Lühe úr, Merlin 6é. fek. m. 116 f. — 2. Gr. Bernstorff, Matins 112 f. — Nincs helyezve: Ibicus, Joan of Arc, Sobiesky, Opera. Hét ló visszavonatott.

Eladó verseny $\frac{1}{2}$ n. mfd. — 1. Gr. Lehndorff, Salem id. fek. pr. 130 f. — 2. Kir. ménes, Cartouche. — 3. Vango.

Oaks Stakes. 3é. kanczák számára. $\frac{1}{4}$ n. mfd. Teher 109 f. — 1. Kir. ménes Izabella, Springy Jacktól. — 2. Gr. Henckel Abassia. — 3. Gr. Hahn Caraffa. — Nincs helyezve: Camelia, Thusnelda és Brillante. — Isabella könnyen nyert az erősen hajtott Abassia ellen.

Ivadékverseny 1857-ki lovak számára. $\frac{1}{8}$ n. mfd. — Gr. Henckel, Emilius, p. m. 112 f. — 2. Ugyanaz, Wiesenau, Ephesustól 112 f. — Nyolcz ló visszavonatott.

Ivadékverseny, 1856-ki lovak számára. $\frac{3}{8}$ n. mfd. — Teher 103 f. — 1. Pogge úr, Pontus Euxinus, Blackdroptól. — 2. Gr. Wilamowitz, X. Incognitótól. — 3. Gr. Henckel, Abassia. — Futott még: Olive Branch, Antinous, Erato. 27 lóért bánat. — Pontus 5 lóhosszal könnyen nyert.

Allam- és egyleti díj. Futhat minden ló. 1 ném. mfd. — 1. Lühe úr, The Bird in the Hand, Birdcatchertól 5é. sga m. 128 f. — 2. Waldow úr, Kars, 5é. p. m. 128 f. — 3. Gr. Götzen, Middy, 6é. p. pr. 130 f. — 4. Gr. Henckel L., Kate Tulloch, 5é. 125 f. — The Bird eleitől kezdve vezetett; először Middy, aztán Kars küzdött vele, de mind a kettő kénytelen volt a versennyel felhagyni s Bird in the Hand 5—6 lóhosszal győzött. Idő: 9 perc, 10 mp.

Ivadékverseny 1856-ki lovak számára. $\frac{1}{4}$ n. mf. 112 f. 1. Gr. Wilamowitz, X. Incognitótól. — 2. Kir. ménes, Isabella. — 3. King of Stars. — X. igen heves küzdés után $\frac{1}{2}$ lóhosszal vette el Izabellától a győzelmet.

Handicap, vigaszverseny $\frac{1}{4}$ mf. 1. Dabrowszky úr, Don. 2. Fiasco, melly e versenyben is fiascot csinált.

Egy gátversenyben két ló indult s Godolphin győzött Malfati ellen. — Az egészset egy ügető verseny zárta be, mellyben a győztes fogat a $\frac{1}{4}$ n. mf. távolságot 3 p. 20 mp. alatt futotta be.

A berlini versenyek lényeges részét az ivadékversenyek képezik s az ezekre nevezett lovak nagy száma tanuskodik az ottani lótenyésztés előhaladtáról. A benn-

tenyésztett lovak közt Collingwood, Maja, Chalili és Pontus Euxinus tűntek ki, míg az idősbek közt a legjobb német ló hirnévét Karstól Bird in the Hand vette el.

Vadász-műszótár.

Gím vagy rőt vad (szarvas, dám, öz, zerge) vadászat.

E műszavak egy részét gróf Zay Albert közleményéből, más részét báró Orezy Béla és gróf Pálffy Pál irataiból, a többit közhasználatból vettük át. Az egyes műszavak mellett tehát a kezdő **O. B.**, **P. P.** és **Z. A.** betűk e tisztelt neveket jelölik. — Újra és újra kérjük a magyar sportsmaneket a tudomásukon lévő műszavak beküldésére, hogy azokat itt utánpótolva, a néhány hó múlva megjelenendő füzetben pedig betűrend szerint közölhessük. — (A Dunántúli agárszok között eddig fájdalom egy sem találkozott, ki az ottani — s a tiszavidékiektől eltérő agárszavakat közölte volna.)

Ág, *Enden*, I. Agancs.

Agancs, *Geweih*, a rőt vad szarva. A természetten különböztet az agancs és a szarv között. Az agancs tömör anyag és évenként újul; a szarv üres és nem újul. A rőt vadnak agancsa van; a zergének és a kőszáli kecskének szarva. (B. Orezy B. a zerge szarvát *kampó-nak* nevezi.) Az agancs két törzse *tüllök*, és ennek kiálló fukai *ágak*. A német vadászatról reánk szállott szokás szerint a szarvasbikát az ágak mennyisége után nevezzük hat, nyolcz, tíz sat. ágú szarvasnak. Az ágak az egyik tülkön számíttatnak s a kijött szám kettőztetik. Ha az egyik tülkön több ág nőtt ki mint a másikon, akkor a nagyobb szám kettőztetik s így soha sem lehet hét, kilenez, tizenegy ágú szarvas, hanem az ilyen bika páraflan hatos, nyolczas, tizes sat. *ungerader 6-er, 8-er, 10-er*. Koszorú az agacs bibirésos karimája, *Rohr*, *Tüllöktő* azon rész, mely az agancsot a homlokesonttal összeköti, *Rosenstock*. — Azon kis kinövések, melyek az agancsön elszórvák s az öreg bikáknál és bakoknál legnagyobbak, *gyöngyöknek Perlen* neveztetnek. A francia vadászatnál a bikák elnevezésében más a rendszer: *Dagnet*, *seconde tête*, *troisième tête*, *quatrième tête*, *dix cors jeunment*, *vieux cerf*. Z. A.

Agancsár a szarvasbika negyedik évétől kezdve; hatos, nyolczas, tizes, sat. agancsár rövidebben e helyett: hat, nyolcz, tíz sat. ágú bika.

Alom vagy fekvés a vad nyughelye.

Állandó vad *Standwild*, melly egy bizonyos erdőszlet vadas terén állandóan tartózkodik s rendszeren tenyészik.

Álláspont, *Stand*, a hajtó vadászatnál előre kijelölt hely, hol a lövész a feléje hajtott vadat várja.

Bakáz az öz futtában.

Bakborju és üszkeborju a két ivart fejezi ki.

Barkácsolás, *Pürschen*, a vadászat azon módja, melly csupán nagy vadra alkalmaztatik. A vadász a keresett vad látogatott helyei körül ovatosan járkálva a megpillantott vadat megközelítés vagy meglopás útján lövésre igyekszik keríteni.

E szó közönséges értelemben annyit jelent, mint ide s tova járkálni, keresgélni; a vadász ezt a vadra vonatkozólag használja, mit a bar törzs (innen barom, borjú, barlang-barlak), mely egykor állatot jelenthetett — igazolni is látszik. Z. A. Ezzel egyértelmű a lesjárat, I. Lesjárat.

Becsapászni, *bestütigen*, a vad tartózkodási helyeit ki és beszolgáló csapat után egész bizonyossággal meghatározni. Z. A.

Béllövés, mely a vad beleibe hatott.

Bélseb, *Waidwunde*, a vad belén ejtett seb. Bélsebes, bélsebzett, bélütött: *Waidwund*. Z. A.

Berek, *Au, nemus*, mellyel különböző vidékek szerint egy értelmű: liget, pagony, csutaj, cziher, sór, esalit, cserje.

Berkezni járnak a zalamegyei vadászok a Zala berkébe, hol özre, rókára, vidrára foly a vadászat.

Berki öz a Zala berkében tenyésző öz, mely a rendes erdei öznél valamivel kisebb, télen világosabb, nyáron veresebb szőrű.

Bog *Kolben*, az aganes túlkei, mielőtt ki lennének fejlődve és még kéreg alatt vannak. Z. A.

Bogoznak, *Aufsetzen*, a bikák, midőn aganesuk fejlődik. Z. A.

Bogzás, *Kolbenzeit*, az aganes fejlődésének ideje. Z. A.

Borju. A rőt vad borja születésétől Sz. Márton napig, vagy más rendszer szerint első évének lefolytaig borjunak, gidának, gödölyének, ollónak neveztetik. Z. A. szerint a gim- és däm vad borja mindaddig, míg az öreg suták újra megellenek s a tavali borjut elrugják: borju *Kalb*, az öz borja pedig gödölye *Kitz*. Bakborju és üszke borju, bakgödölye és üszkegödölye a két ivart fejezi ki. A borjuk közt koruk szerint nagy a különbség s hasznos ezeket már az eladás végett is nyári, őszi és téli borjuknak nevezni. A bakborju második évében fején két csapot visel és csapos *Spieser* a neve, (mi a nyársas-nál mindenesetre helyesebb). Harmadik évében villás, *Gabler*; aztán hatos, nyolczas, tizes aganesár. Az üszke első évének befejezésétől az első üzekedésig ünő, *Schmalthier, Gais*; üzekedésétől kezdve az öreg suták közé soroltatik. Z. A.

Csalogatni özet *blatten*, csalogatásra tart az öz: *das Reh läuft auf's Blatt*.

Csalogató, *Brunftgeschrei*, a szarvasbika jelentkezése üzekedés idején, mellyet indulatosságból, féltésből, kihívás gyanánt, vagy hogy a szarvasteheneket jelenlétéről tudósítsa — hangoztat. O. B.

Csapá vagy csapás, *Spur, Fährte*, a vad mind a négy lábának vagy több lépésének szakadatlan nyoma. Z. A.

Csapa hó, *Die Neue*, friss új hó. Z. A.

Csapászni, *Abspüren*, csapákat, nyomokat keresni. Z. A.

Csapos, *Spieser*, a szarvasbika második évében. Z. A.

Cserkészlet, cserkészni, cserkelni, *buschieren*, cseren cserjén vad után járnunk, a vadászat azon módja, mely vizslával kis vadra, mint nyúlra, fácánra, szalonkára sat. cserjes bokros helyeken történik. Z. A. Sokan a cserkészlet szót bar-

kácsolás vagy lesjártat helyett is használják; a fogalmak tisztázása végett azonban figyelembe ajánljuk e megkülönböztetést.

Cz á p, bakzerge.

C z e n k, vadászezenk, *Jägerjunge*.

D a g o n y á z n i, *suhlen*, sáros pocsolyás helyeken fetrengeni, szarvas és vaddisznó szokott. Az ilyen hely fertő, moesár, morotva, dágvány, dagonya: *Suhle*.

El áll a n a k a puskások és a hajtók, midőn kijelölt helyeikre jutva megállapodnak, s így:

El áll i t a n i, *anlegen*, *anstellen*, a puskásokat és hajtókat bizonyos álláspontra elosztani.

(Folytatjuk.)

Nyílt posta.

X. Y.-től a következő sorokat vettük: „Az 1857-ki V. és V.-lap 2-ik számában a „Magyar országi telivérek“ rovata alatt Vicar of Wakefield-et olvasám. E jelesen szerkesztett és minden tekintetben hiteles lap szerint tehát Vicar telivér. Minthogy azonban a „Hack Stakes“ csupán félvér lovak számára nyit tért: az idei díj Vicartól visszakövetelendő és Sürgönynek kiadandó. — V á l a s z: „Vicar nyerése, mihelyt ez ellen illető részről s annak idején óvás nem emeltetett — kérdés tárgya többé nem lehet. Egyébiránt ezen ügy még a futás előtt tisztába volt hozva s a telivérek közül kitörült Vicar mint félvér futott. Vicar of Wakefield anyjának anyja Mellitta t. i. sem az angol Stud Bookban sem a német Gestüt Buchban nem fordulván elő, ivadéka telivérnek nem tekinthető.

H. L. kérdi: „Vannak-e futó lovak neveléséről s ezeknek idomításáról szóló tüzetes munkák, és ha vannak, mellyek azoknak czímei és hol megszerezhetők?“ — Német vagy franczia illy tárgyú munkát nem — s angolt is csak egy illyent ismerünk és ez a „British Rural Sports“ című könyv egy részét képezi, mellynek szerzője Stonehenge s melly Londonból bármelnyik pesti könyvtáros útján megrendelhető.

Gr. B. K. — A m. évi folyam 10-ik számát ma postára tettük; a 20-ik számmal többé nem szolgálhatunk.

Lóverseny határnapok.

K o l o z s v á r: június 26., 27., 28.

S z é k e s f e j é r v á r: aug. 23.

Nevezési zárnapok.

Jul. 22. — K o l o z s v á r: Hg Liechtenstein-díj (10. sz.)

Jul. 23. — K o l o z s v á r: Ugrató verseny. (10. sz.)

Jul. 25. — K o l o z s v á r: Vadászverseny. — Asszonyságok díja. (10. sz.)

Aug. 1. — S z. - F e j é r v á r: az elegyversenyen kívül, a többire.

T A R T A L O M:

Sólymzásat és gazella-vadászatat Egyiptomban. — T.-sz.-miklósi lóversenyek. — Szibériai vadászatok. — Németországi lóversenyek. — Vadászműszótár.

Megjelen e lap minden hó 10. 20. és 30-án legalább egy iven. Előfizetést elfogad a szerkesztőség (Pest, Szervita-tér 3 sz. 2-ik em.) egész évre 10 for. 50 kr., félévre 5 for. 25 kr. ausztr. értékben. Az 1857-ik és 1858-ki évfolyamok teljes példánya még kapható.

Tulajdonos kiadó és felelős szerkesztő Bérczy Károly.

Pest, 1859. Nyomatott Emich Gusztávnál. Barátok tere 7. sz.